

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Legea contelui Apponyi.

Sibiu, 27 Februarie n.

Scopul urmărit de proiectul de lege al domnului ministru de culte și instrucțiune publică, contele Apponyi, este același, pe care l-a avut în vedere și proiectul de lege al fostului său înaintaș Berzeviczy: maghiarizarea instrucției în școalele populare elementare cu limba de propunere nemaghiară, și prin aceasta maghiarizarea tinerei generații a tuturor popoarelor de limbă nemaghiară din patria aceasta.

Fiind scopul același, nici părerea noastră, exprimată în general, nu poate să fie alta decât aceea, pe care am spus-o destul de clar și la înțeles mai de multe ori în coloanele acestui ziar, anume, că scopul nici cu proiectul acesta, și nici cu altele multe, mult mai aspre, nu va putea să fie ajuns. Pentru că aceea ce nu s'a putut face în curs de o mie de ani, de când împreună cu Maghiarii locuim și apărăm această patrie, adică să ne contopim toate popoarele în naționalitatea maghiară, nu se va putea face peste noapte nici acum, ori cu atât mai puțin tocmai acum, în epoca celei mai desăvârșite deșteptări a conștiinței naționale la toate popoarele din patrie.

Dar nu se va putea ajunge scopul urmărit de domnul ministru de culte și instrucțiune publică nici din motivul, că aceea ce se dorește e o imposibilitate pedagogică, la care cu gând curat și cu inimă liniștită nu se poate angaja nici un învățător dela școalele populare elementare cu limbă de propunere nemaghiară.

Dorim să fim bine înțeleși. Noi nu suntem contrari principiar ai propunerii limbei maghiare în toate școalele din patrie, prin urmare și în școalele populare dela sate, dar nu în măsura în care se cere în noul proiect de lege, pentru că aceasta e, întâiu, o torturare a bieților copilași umblători la școală, și al doilea, e o evidentă neglijență față de celelalte obiecte de învățământ, mult mai necesare pentru omul dela sate decât cunoașterea limbei maghiare, pe care, dacă întru adevăr are trebuință de ea, o învață singur, fără dascăl și fără școală.

Cea mai firmă convingere ne stăpânește, că școala populară dela sate nu e pentru învățarea de limbi, ci pentru câștigarea celor mai elementare cunoștințe, ca cel trecut prin școală să fie cetățean bun și credincios statului, om folositor sieși, familiei și țării sale, irrelevant că ce limbă vorbește. Și mai e convingerea noastră și aceea, că școala populară dela sate tocmai se voia, și învățătorul tocmai să-și dea cea mai mare silință întru ajungerea scopului de a învăța elevii săi și o a doua limbă și a o ști perfect când ies din școală: rezultatul multămitor nu se va ajunge decât numai în cazuri singurate foarte rari, fiindcă limbi nu se învață în școală, ori mai corect, nu numai

în școală, ci se învață mai ales în familie și în societate. Cei din licee de ex. sunt băieți cu facultăți intelectuale deja bine dezvoltate, și totuși câți din ei, terminând clasa a opta, sunt în stare să-și exprime gândurile în limba latină, cu toată opt ani de zile au învățat-o din greu? Și câți dintre ceice termină liceul știu vorbi nemțește, în ținuturile maghiare, cu toată și limba germană au învățat-o ani de rând, și poate că cu calcul bun?

Și aceea ce nu se poate face în licee, în curs de opt ani, cu elevi intelectualicește bine dezvoltați, crede onorabilul domn ministru de culte și instrucțiune publică al patriei noastre, că se va putea face cu copiii de țărani simpli, pe cari învățătorul are să-i învețe a șede, a umbla, a gândi, a vorbi în limba lor maternă, — în curs numai de șase ani?..

Nu, ungurește nu vor putea învăța copiii noștri dela sate nici în urma acestui nou proiect de lege, facă-se executarea lui cu cea mai mare asprime, pentru că nu-i lasă familia, împrejurimea, mediul în care trăiesc să învețe ungurește; dar în schimb nu vor învăța nimica nici din celelalte obiecte cari li se propun în școala populară, fiindcă învățătorul, ca să nu cadă în năcaz, va pune totdeauna greutatea pe limba ungurească, și astfel școala noastră confesională, în loc să promoveze cultura, în loc să contribuie la înaintarea credincioșilor cari o susțin, va contribui numai la îndobitocirea lor, pentru că cei eșiți din școale, nu vor aduce cu ei în viața practică nici un gram de învățătură. Și atunci, ce folos că le mai avem, așa cum ne permite guvernul să le avem?..

Atâta în general despre noul proiect de lege, pe care cetitorii noștri îl cunosc acum în întregime; iar în amănunte vom intra de altădată.

Consiliu de miniștri. Eri, Marți, membrii guvernului, aflați în Budapesta, s'au întrunit în consiliu de miniștri, pentru a discuta chestia reînnoirii pactului cu cei din Austria. Consultările au ținut ziua întreagă, din care motiv dieta n'a ținut ședință, conform cererii ministrului-prezident, făcută în fața dietei în ședința de Luni. Cum se știe, prim-ministrul Wekerle pleacă astăzi, ori mâine, la Viena, pentru a începe pertractările cu guvernul austriac în chestia pactului; a fost necesar deci, ca în consiliu de miniștri să se stabilească linia de conduită și punctul de vedere pe care va avea să-l reprezinte la aceste pertractări.

Alegere nouă la Lugoj. Se știe, că alegerea de deputat dela Lugoj încă a fost atacată cu protest, din motivul, că s'ar fi făcut agitațiuni nepermise în jurul ei. A fost ordonată cercetarea, care s'a efectuat și actele au fost prezentate dietei. Se vorbește acum, că comisiunea respectivă este decisă să anuleze mandatul, în care caz se va face alegere nouă și la Lugoj, ca la Bocșa. Și probabil, cu același rezultat trist, ca la — Bocșa!

O declarație a d-lui Burdia.

Cetitorii ziarului nostru își vor mai aduce aminte de articolul politic al domnului Constantin Burdia, prezident al comunității de avere din Caransebeș, deputat în dieta țării și consilier de curte, publicat în toamna trecută în foaia germană „Budapester Tageblatt”, articol, în care dl Burdia nu vorbea tocmai frumos despre biserica noastră, care e și a sa, despre așezămintele ei și despre instituțiunile culturale ale Românilor din patria aceasta. L-am certat atunci pe dl Burdia pentru acest atac îndreptat în contra bisericii, dar ne-am exprimat totodată părerea, că nu dela dl Burdia vin atacurile, ci trebuie că este vre-o greșală la mijloc. Am câștigat acum convingerea, că aveam dreptate când am presupus aceasta. Articolul dlui Burdia nu a fost gândit așa cum a fost scris și cum a fost publicat. Un amic al ziarului nostru, om de absolută încredere, având zilele trecute întâlnire cu dl Burdia, a aflat dela însuși dl Burdia lucrul acesta. I-a împărtășit dl Burdia, — cu expresia dorință, ca împărtășirile sale să ni-se aducă la cunoștință, — că nici prin gând nu i-a trecut să lovească în biserica sa ori în instituțiunile culturale românești, despre cari știe foarte bine, făcând parte din ele, că nu se ocupă cu politica, nu fac politică. Ce a voit să spună în articolul pe care greșit l-a publicat redacția era, că unele persoane, cari fac parte din corporațiunile noastre înalte bisericesti, nu se pot reține să nu facă politică și când fac parte din ele, firește, nu în ședințe, ci afară de ședințe, pe stradă, în cafenele, în crâșme. Domnul Burdia a făcut în fața amicului ziarului nostru cam următoarea declarațiune:

„Mă țin de mai bun și mai credincios fiu al bisericii mele decât mulți alții, și tocmai de aceea nu mi-a putut fi intențiunea să atac, nici biserica, nici instituțiunile ei. Cine mă cunoaște știe, că totdeauna am lucrat în interesul bisericii, și am căutat să apăr, iar nu să atac instituțiunile ei. Ce voiam era, să dojenesc unele persoane, anumite persoane, cari fac parte din corporațiunile noastre înalte bisericesti, dar prin aceea, că fac politică și când nu trebuie și unde nu trebuie, mai mult strică decât ajută bisericii și așezămintelor bisericesti. Era mai mult un avertisment la adresa acestora, să lase politica totdeauna când sunt la sinoade și congrese, mai ales convins fiind eu, că politica lor, pentru împrejurările de astăzi, este rea și stricăcioasă, și nu aduce nici un folos poporului român din Ungaria. Așa a fost gândit, așa a fost contemplat articolul meu, dar în redacțiunea foii în care s'a publicat s'a făcut greșală. N'am rectificat-o îndată, pentru că curentul se pornise prea cu dușmănie în contra mea, ci am așteptat să se așeze valurile patimilor omenești. Ce se atinge de politica mea, am firme convingere, că e mai de folos poporului nostru decât politica intransigentă a deputaților noștri naționaliști; și fiindcă eu vreau să fiu de folos alegătorilor mei, nu pot merge cu ei, ci merg așa cum merg, după mintea, dar mai ales după inima mea, pentru că nu vreau ca din vina mea alegătorii mei să mai peardă și din puținul ce-l au. În privința aceasta mărturie îmi sunt faptele de până acuma, cari dovedesc, că am făcut ca deputat în dietă multe bune pentru cercul meu aproape curat românesc și sper a mai putea face,

nu numai pentru alegătorii mei, ci pentru fiecare Român, care mi-se adresează în vre-o chestie de nedreptate, ce i-s'ar fi făcut, fie din orice parte”.

Acestea sunt comunicările pe cari ni-le face amicul ziarului nostru, și cu plăcere luăm act despre declarațiunile clare și, — nu tragem la îndoială, — totodată și sincere ale domnului consilier de curte și deputat dietal Constantin Burdia.

Reforme școlare.

(Fine)

Condițiunile.

§. 17. Fiecare școală și fiecare învățător, fără considerare la caracterul școlii și la aceea, că primește ori nu ajutor dela stat, are datoria să dezvolte și să întărească în sufletul copiilor spiritul alipirii către patria ungară. Punctul acesta de vedere trebuie să primească valoare în firul întregii instrucțiuni. Ca semn de externă exprimare se să fie așezată deasupra intrării, precum și în salele de învățământ, la loc potrivit, pajura Ungariei, apoi în salele de învățământ table de părete cu figuri luate din istoria ungară, iar cu ocaziunea sărbătorilor naționale are să fie pus pe edificiul școlii steagul ungar, cu pajura națională. Afară de insigniile acestea, numai pajura municipiului și a comunei, precum și caracterul comunal, respective confesional al școlii, cu expresiuni stabilite pe cale legală, și prin inscripție externă, apoi în salele de învățământ insignii religioase și recuzitele necesare învățământului, pot să fie întrebuintate, cerându-se, ca acestea din urmă să nu conțină aluziuni la geografia și istoria țărilor străine, și să fie produse din patrie. Ministrul de culte și instrucțiune publică să îngrijește în contul bugetului său, ca toate școalele să fie provăzute cu steag ungar și pajură națională, precum și cu chipurile istorice, cari vor fi stabilite în înțelegere cu autoritatea susținătoarelor de școale. Aceste chipuri istorice au să fie așezate în salele de învățământ în mod potrivit, iar învățătorul e dator să explice copiilor însemnătatea lor cu ocaziunea exercițiilor de limbă și de intuițiune, precum și cu prilejul propunerii geografiei și a istoriei. Executarea acelor dispozițiuni din paragraful acesta, cari nu cad în cercul de activitate al învățătorului, aparține datorinței scaunului școlar, și pentru neexecutare este în prima linie responsabil prezidentul scaunului școlar. Neglijența intenționată cu privire la împlinirea acestor dispozițiuni formează delict, asupra căruia sunt chemate să judece acele autorități administrative, pe cari le-a investit cu acest drept art. de lege XX din 1891. Pedepsa pentru astfel de delict dovedite e amendă în bani până la 500 cor., care pedeapsă apasă pe cel ce a comis actul de neglijență. Bani încurși sub acest titlu trec la fondul regnicolar de penziune al învățătorilor.

§. 18. Dispozițiunea din §-ul 14 al art. de lege 44 dela 1868, după care comunele bisericesti pot să determine singure, după voe, limba de propunere în școalele lor, este a se înțelege așa, că le stă în liberă voe să accepteze ca limbă de propunere limba statului, ori limba maternă a copiilor, rămânând, de sine înțeles, în cazul din urmă, în mod necondiționat în valoare dispoziția referitoare la învățarea limbei maghiare. În toate institutele po-

porale de educație însă, în cari a fost introdusă limba statului ca limbă de propunere, schimbare nu se mai poate face.

§. 19. În școlile elementare cu limbă de propunere nemaghiară, ori se împartășesc de ajutorul statului ori nu, limba maghiară are să fie propusă în toate clasele cursurilor de toate zilele după planul de învățământ stabilit din partea ministrului de culte și instrucțiune publică și în oarele de el determinate, în așa măsură, ca copilul de limbă nemaghiară să-și poată exprima ușurește și la înțeles cugetele corăspunzătoare scopului de viață pe care-l urmărește.

§. 20. Învățătorii aplicați la școale cu limbă de propunere nemaghiară se împartășesc de ajutorul de stat și întregire de salar numai dacă pe lângă condițiunile din §-ul 16 mai împlinesc și următoarele conduțiuni:

a) în școala respectivă, limba maghiară, aritmetica, geografia și istoria, mai departe drepturile și datoriile cetățenesti, le propun după planul de învățământ și în orele stabilite de ministrul de culte și instrucțiune publică, *exclusiv cu folosirea manualelor și a mijloacelor încuviințate de el;*

b) în școala respectivă să folosească *exclusiv cărți de citire de cuprins patriotic și mijloace de învățământ aprobate de ministrul de culte și instrucțiune publică.*

§. 21. Dacă statul contribuie cu un ajutor de stat de peste 200 cor. la întreținerea salariului învățătorului dela vre-o școală comunală ori confesională, aplicarea învățătorului e făcută *pendentă dela aprobarea ministrului de culte și instrucțiune publică.* Când e ales în postul de învățător un individ, respective se propune aprobarea alegerii unui individ, în contra căruia ministrul de culte și instrucțiune publică poate ridica excepție pe baza legii, ori din punct de vedere patriotic (al statului), — ministrul provoacă pe cei îndreptățiți, ca în termen fix, care poate fi de 30 zile, să aleagă alt individ și să facă altă propunere de aprobare. Iar dacă provocarea rămâne fără rezultat, ori noua propunere încă dă anză la excepționare din aceleași puncte de vedere: fără mai departe ascultare a susținătorului de școală, pe învățător îl numește ministrul de culte și instrucțiune publică, pentru școlile populare susținute de confesiuni însă cu restrângerea, că numitul trebuie să aparțină *aceleiași confesiuni la care aparține școala*, iar cu privire la persoana învățătorului, respectivă autoritate supremă bisericească este a se provoca în mod prealabil, să se decizeze în termen fix asupra ei. La școlile populare elementare comunale, împartășite de ajutor de stat, procedura alegerii de învățător stabilită în § 13 punct 1 din art. de lege 28 dela 1876 se modifică amăsurat dispozițiunilor din acest paragraf. Iar dacă statul contribuie la salariul fundamental al unui învățător dela școala populară comunală sau confesională cu mai bine de jumătate din salar, la postul de învățător ministrul de culte și instrucțiune publică face numirea, la școlile confesionale însă iarăși cu restrângerea, ca învățătorul numit să fie de *aceiași confesiune de care e școala*, și ca cu privire la persoana învățătorului, respectivă autoritate supremă bisericească să fie provocată mai înainte a se pronunța punându-i-se spre acest scop termen fix. Chestiile de ceartă în jurul alegerii de învățător la școlile elementare comunale, împartășite de ajutor de stat care trece peste 200 cor., vin rezolvate în mod final de către ministrul de culte și instrucțiune publică.

§. 22. Dacă statul are în vre-o comună școală elementară populară de stat, pentru învățătorii comunali și confesionali din acea localitate poate fi acordat ajutorul de stat numai în cazul, când școala de stat nu poate să instruiască pe toți copiii de 6—12 ani din comună, din lipsă de loc, și prin urmare e necesitate de o școală populară de alt caracter. În caz contrar, ministrul decide după propria sa pricepere cu privire la ajutorul cerut, punând în cumpănă interesele statului și ascultând părerea comisiunii administrative.

Procedura disciplinară.

§. 23. Autoritatea confesională efectuează procedura disciplinară, după regulamentele sale proprii. Fiecare autoritate confesională e datoră să prezinte ministrului de culte și instrucțiune publică regulamentul disciplinar, în mod prealabil, pentru a fi luat la cunoștință. Autoritatea confesională școlară e datoră să înceapă procedura disciplinară la provocarea ministrului de culte și instrucțiune publică în contra învățătorului confesional împartășit de ajutor de stat, ca întregire de salar, ori ca adaos de serviciu, în orice sumă, în toate cazurile pentru cari §-ul 7 din art. de lege XXVIII. dela 1876 prescrie procedura disciplinară. La dorința ministrului de culte și instrucțiune publică învățătorul are să fie la tot cazul suspendat. Dacă autoritatea confesională nu ar începe procedura disciplinară în 15 zile dela primirea ordinațiunii, ori dacă nu o ar termina în trei luni de zile fără a se putea justifica, în urmă dacă nu ar trimite sentința ministrului în termen de 15 zile dela aducerea ei: în toate acestea cazuri afacerea disciplinară trece în competența comisiunii administrative, care o efectuează după dispozițiunile din art. de lege 28 dela 1876. Dacă autoritatea supremă bisericească judecă la pierderea oficiului pe învățătorul dela școala confesională care primește ajutor de stat, fie ca salar, ori ca adaos de serviciu, e datoră să trimită sentința ministrului de culte și instrucțiune publică în 15 zile. Ministrul în curs de o lună dela primirea sentinței poate să ordoneze procedura nouă, cu cooperarea unui emis din partea comisiunii administrative, și se provoacă aducerea unei nouă hotărâri. Iar dacă ministrul nu să pronunțe în termenul pus, sentința poate fi executată. Ministrul de culte și instrucțiune publică poate să sisteze plătitura ajutorului de stat odată cu provocarea trimisă autorității confesionale ca să înceapă procedura disciplinară, ori apoi în cursul procedurii orișicând.

§. 24. Ministrul de culte și instrucțiune publică poate ordona procedura disciplinară în contra învățătorului aplicat la școală populară elementară de orice caracter, fără considerare la faptul, că primește ori nu ajutor dela stat, ca întregire de salar, ori ca adaos de serviciu, și procedura este a se efectui prin comisiunea administrativă în modul stabilit în §-ul 7 al art. de lege 28 dela 1876, cu dreptul de apelare indicat tot acolo, — în următoarele cazuri:

a.) Când învățătorul e *neglijent în ce privește învățarea limbei maghiare*, ori nu o propune cu succes corăspunzător scopului expus în §§-ii 16, 19 și 20 ai legii acesteia, respective nu conform dispozițiunilor cuprinse aci, sau dacă dispozițiile din §§-ii 16 și 17, respective 20, nu le împlineste.

b.) Când folosește în școală manuale oprite de guvern, ori manuale și mijloace de învățământ cari nu sunt încuviințate din partea ministrului, conform §-lui 20.

c.) Când ia direcție contrară statului. Direcție contrară statului este a se considera orice acțiune îndreptată în contra constituției statului, caracterului național, unității, poziției separate, integrității teritoriale a statului, mai departe în contra întrebuințării limbei statului, determinată în lege, în contra pajurei, insigniilor, steagului statului, fie că aceasta s'a întâmplat în localul școlii, ori afară de școală, sau pe teritoriul altui stat, cu cuvântul, în scris, pe calea tiparului, prin chipuri, cu ajutorul manualelor, ori altor mijloace de învățământ.

d.) Când agitează în contra confesiunilor sau în contra singuraticelor clase sociale, precum și în contra proprietății sau a instituțiunii de drept a căsătoriei, ori amăgește în contra dispozițiunilor legii, cu împărțirea de proprietăți particulare și publice.

e.) Când în contra dispozițiunilor din §-ul 18 al art. de lege IV. dela 1903, se ocupă cu chestii de emigrare.

Dispozițiile acestui paragraf nu dispensează pe susținătorii de școale dela dat rînța de a grijă, în cercul lor de activitate,

ca punctele de vedere aci menționate să fie respectate. Dreptul disciplinar pot deci să-l exercite și cu privire la acestea, dar în astfel de cazuri au datorința să trimită, după aducerea sentinței, atât sentința, cât și toate actele disciplinare, ministrului de culte și instrucțiune publică. Ministrul, dacă află de lipsă, poate ordona în înțelesul introducerii dela acest paragraf procedura nouă disciplinară, în 15 zile dela primirea raportului, conform dispozițiunilor din acest paragraf, și în cazul acesta rămâne în suspens sentința adusă de altă autoritate, până la încheierea noii proceduri. Dacă ministrul nu ordonează procedura nouă în termenul acesta, sentința autorității susținătoare de școală e ridicată la valoare de drept. Ministrul are dreptul să predea comisiunii administrative procedura disciplinară începută de altă autoritate pentru delict disciplinar trecute în acest paragraf în oricare stadiu al cercetării, în care caz apoi cercetarea autorității respective e considerată ca sistată. Cu privire la purtarea cheltuielilor isvorâte din procedura disciplinară va lua dispozițiuni ministrul de culte și instrucțiune publică pe calea ordonanțelor.

§. 25. Despre deschiderea cercetării disciplinare pe baza §-lui 24 în contra învățătorului confesional este a se avisa autoritatea respectivă confesională, căreia este apoi a i-se comunica și actele procedurii disciplinare și sentința disciplinară. Dacă se ivesc semnele unei fapte punibile (crimă, delict, transgresiune), comisiunea administrativă transpune chestia judecătoriei competente penale. Însă în cazurile în cari delictul chiar și din punct de vedere curat disciplinar face necesară amovarea din post, procedura disciplinară trebuie continuată și terminată fără considerare la procedura penală, pe când dacă greșala nu justifică amovarea din punct de vedere curat disciplinar, actele sunt a se transpune numai decât judecătoriei penale, și în cazul acesta procedura disciplinară rămâne în suspens până după finalizarea procedurii penale și aducerea sentinței ridicate la valoare de drept.

§. 26. Școala, al cărei învățător a fost amovat din post pe baza vreunui motiv din ale punctului a), b) și c) din §-ul 24, ministrul de culte și instrucțiune publică poate să o închidă și se înființeze în loc școală de stat.

§. 27. Dacă în urma procedurii disciplinare, terminată cu amovare și începută pe baza §-lui 24 se constată, că la greșala comisă e părtașă o astfel de autoritate școlară, nu de stat, care are drept de dispunere asupra mai multor școale populare, și anume, prin instrucțiune, ordinațiune, ori opreliște dată: ministrul de culte și instrucțiune publică dispune fără amănare examinarea tuturor școalelor de sub autoritatea respectivă, și pentru efectuarea cercetării poate să trimită și comisar ministerial special. Amăsurat rezultatului cercetării și a gravității cazului dat, ministrul cere apoi întâiașidată garanții, că astfel de greșeli nu se vor mai întâmpla, ori detrage ajutorul de stat dela școlile respective, iar în cazuri grave de tot le închide. În caz, că greșala se va repeta, închiderea se face necondiționat, și dreptul respectivilor susținători de școale se perde de a mai putea înființa școală în aceste comune.

Preoții.

§. 28. Dacă în urma procedurii disciplinare, ori în urma cercetării ținute pe baza §-ului premergător se constată, că e vinovat și preotul de vreuna din greșelile amintite în §-ul 24, ministrul de culte și instrucțiune publică avisează despre aceasta respectiva autoritate supremă bisericească și respectivului preot îi detrage congrua, amăsurat gravității cazului, pe timp hotărât, ori pentru totdeauna. Și dacă respectiva autoritate supremă bisericească nu dă garanții suficiente în jumătate de an cu privire la sanarea situației, ministrul de culte și instrucțiune publică poate să închidă școala și se înființeze în loc școală de stat. În cazuri mai grave ministrul poate decreta, că respectivul preot nu poate fi încredințat cu predarea reli-

giunii în școlile de stat. La spesele încopciate eventual cu numirea altui catihet, ministrul poate se contribue numai în contul venitelor destinate pentru întreținerea congruei respective confesiuni, cu o sumă ce se va stabili conform justitei.

§. 29. Dacă în cursul cercetării disciplinare se dovedește, că nesuccesul instruirii în limba maghiară nu vine din vina intenționată a învățătorului, ci e isvorât din lipsa de calificare, în cazul acesta, respectivul învățător, intrucât e membru la fondul de pensie, are să fie pensionat, respective escontentat. Iar dacă nu e membru la fondul de pensie, susținătorul de școală e dator să aplice pe lângă învățător un suplent provăzut cu calificare legală.

Dreptul de numire al ministrului.

§. 30. Dacă susținătorul de școală nu aplică în 30 de zile, socotite dela ziua ajungerii postului în vacanță, învățător cu calificare ireproșabilă, prescrișă în §-ul 15 punctul a) din legea aceasta, în postul de învățător devenit astfel vacant, și nu se justifică în fața comisiunii administrative, ori în apelație înaintată în 15 zile nu cere amănare dela ministrul de culte și instrucțiune publică, în cazul acesta la școala respectivă numește ministrul de culte și instrucțiune publică învățător, fără a mai asculta pe susținătorii de școală, în contul bugetului instrucției publice, pentru școlile susținute de confesiuni însă cu restrângerea, ca învățătorul numit se aparțină confesiunii de care se ține școala. Dreptul de alegere de învățător pentru susținătorul de școală, cu privire la acest post de învățător, reinvie numai în cazul, dacă ministrul permută pe învățătorul numit din partea sa. Dispozițiunile din §§-ii 29 și 30 rămân în vigoare numai până la finea anului 1912.

§. 31. Susținătorii de școale, respective președinții scaunelor școlare sunt datori se anunțe în 15 zile inspectorilor regești de școale orice schimbare personală făcută în posturile de învățători și orice cassare ori creare nouă de posturi de învățători, iar neîmplinirea acestei dispozițiuni formează transgresiune și se pedepsește cu amendă în bani în sumă de 20—100 coroane, după modalitățile din §-ul 17 al legii acesteia.

§. 32. Ajutorul de stat acordat pe temeiul legii acesteia învățătorilor dela școlile populare comunale și confesionale, fie ca întregire de salar, fie ca adaos de serviciu, se va asemna pe numele respectivului învățător în rate lunare la oficiul regesc de dare astfel, ca în fiecare an, chitanța ratei de pe Ianuarie și de pe Iunie să fie subscrisă și de inspectorul respectiv regesc de școle. Toate chitanțele au să fie apoi vidimate de către respectivul președinte al scaunului școlar.

Jurământul.

§. 33. Învățătorul aplicat întâiaoaară la școala populară de orice caracter e dator să arete înaintea inspectorului regesc de școle că e cetățean de stat. Mai departe e dator să depună în fața inspectorului de școle ori a substitutului acestuia și în fața respectivei autorități școlare următorul jurământ oficial:

„Eu N. N., învățător ordinar aplicat la școala populară din . . . jur pe Dumnezeu cel viu, că mă voi purta cu neclintită și nestrămutată credință față de Majestatea Sa, Regele meu apostolic, față de patria mea ungară și legile ei constituționale sancționate, și că voi împlini totdeauna conștiințios, cu credință și punctualitate, ordinațiunile autorităților mai înalte și supreme din patrie, cum și datorițele legate de oficiul meu învățătoresc, iar copiii încredințați îngrijirii mele îi voi educa în iubirea patriei ungare. Astfel să-mi ajute Dumnezeu!”

Învățătorul poate să-și ocupe postul numai după prestarea acestui jurământ, și numai după ce justifică punerea jurământului, e primit la fondul regnicolar de pensie. Iar învățătorii cari au fost în aplicare la intrarea în vigoare a legii acesteia, și au primit ajutor de stat, ca întregire de salar ori ca adaos de serviciu, sunt obligați în trei luni dela intrarea în

vigoare a legii acesteia să depună și ei acest jurământ, după modalitatea acum înșirată. Inspectorul de școale va vidima prima chitanță a învățătorului pe seama căruia s'a încuviințat ajutor de stat numai în cazul, dacă învățătorul arată cu documente că a depus jurământul.

Alte dispozițiuni.

§. 34. La școalele populare elementare de orice caracter, pot fi întrebuințate numai tipărituri cari conțin toate rubricile stabilite din partea ministrului de culte și instrucțiune publică. Școalele comunale, precum și școalele confesionale cari primesc ajutoare de stat, sunt date să folosească tipăriturile stabilite pentru școalele de stat.

§. 35. Dispozițiile paragrafilor 9, 17 (punctul prim), 18, 19, 24, 25 (alineia a doua) 26, 27, 34 și 36, se aplică și asupra particularilor și societăților susținătoare de școale, în înțelesul art. de lege 38 dela 1868. Dacă învățătorii dela astfel de școale trec la școale comunale sau confesionale, se bucură și ei, afară de salariul fundamental stabilit în § ul 2 al legii acesteia, de adaos de serviciu, socotit pentru întreg timpul de serviciu, cel mult însă cu începere dela 1 Octombrie 1893, în înțelesul §-lui 3 din legea aceasta.

§. 36. Dispozițiunile din legea aceasta au să fie aplicate asupra învățătoarelor tot așa ca și asupra învățătorilor.

§. 37. În cazul, când o învățătoare dela școala populară de orice caracter se mărită în altă comună, vine considerată ca dimisionetă din post.

§. 38. Legea prezentă intră în vigoare la 1 Iulie 1907, și plusul de cheltuieli se va conta la titlul XXI punctul 20 al bugetului de stat. Ministrul de culte și instrucțiune publică să imputernicește, ca în înțelegere cu ministrul de finanțe, să dea învățătorilor cari nu sunt aplicați la școale de stat, însă au avut și până acum ajutor de stat, încă pe jumătatea primă a anului 1907 avans pe baza legii acesteia, în cortul ajutorului ce-l vor primi pentru a doua jumătate de an, și spre a fi computat în acesta.

§. 39. Cu intrarea legii acesteia în vigoare își perde valoarea art. de lege XXIV din anul 1893 în întregime, iar din art. de lege XXIII din 1879 punctul ultim al §-lui 4.

§. 40. Cu executarea acestei legi se încredințează ministrul de culte și instrucțiune publică și ministrul de finanțe.

NOUȚĂȚI.

Intrunirea consistorului metropolitan. Dupăcum aflăm, consistorul metropolitan al bisericii gr. ort. române a fost convocat pe Vineri, 1 Martie n. la Sibiu, pentru a se pronunța cu privire la proiectul de lege prezentat dietei în chestia îmbunătățirii salariilor învățătoarești. Sunt invitați la sedința consistorului metropolitan și Preasfințitul episcop Nicolae Popa al Caransebeșului și Ioan I. Papp al Aradului.

Despre alegerea din Bocșa serie dl. N. Iorga următoarele în „Neamul Românesc”: „Ce s'a petrecut la Bocșa nu e, pentru privitorul obiectiv, care nu vede mai departe pentru a plânge, o tragedie, ci numai o proastă comedie de suflute vândute și de suflute carbe. Trei milioane de oameni, — ce frumos sună această cifră! Cu trei milioane de oameni ce nu se poate face! Oameni cu lumină în ochi, cu judecată în minte, oameni cu neastărnarea pe care o dă cultura. Vedeți numai Germania... Dar cu trei milioane, cu trei sute de milioane de trupuri cari se dau pe mâncare și pe beutură, ce poți face? Ce s'a putut face la Bocșa! Dar se mai poate face ceva. Alegerile din urmă n'au deslețat de sigur chestia românească din acele ținuturi. După ele pot veni altele în cari nici-un deputat român să nu iasă. Deci nu e vremea odihnei pe lauri, ci a muncii fără preget. Ea trebuie să înceapă, în școli, în biserică, în ziare, în viața socială, pentru sfânta faptă mântuitoare a culturii. Cuvinte de aur acestea, pe cari bine să ni le înșămnam!”

Promovare. Sâmbătă, în 23 Februarie st. n. 1907 a fost promovat la universitatea din Cluj la gradul de „Doctor iuris” Ioan Dordea din Păuca (Pokafalva). comit. Alba-inferioară.

Hirotonire Inaltpreasfințitul Archiepiscop și Metropolit Ioan Meșianu a sfințit pe clerical Ioan Popa, ales preot în Cristian (com. Sibiu) întru presbiter, la 13 Februarie a. c.

„România Ilustrată” escelesta revistă bucureșteană, redactată ca multă pricepere de dl. Ioan Rusu-Abrudeanu, aduce în numărul ultim (pe Ianuarie 1907) portretul și biografia domnului Teodor V. Păcășian, redactorul ziarului nostru.

Hymen. Măriuța M. Stănilă și Constantin Tipuriță anunță sarbarea cununiei lor, care se va celebra Duminică în 3 Martie st. n. a. c. la 4 ore p. m. în biserica gr. or. din Vale.

Curs de desen în Sibiu. Cu aprobarea ministrului de culte și instrucțiune publică se va ține în Sibiu un curs de desen. Cursul va ține câte 7 săptămâni în decurs de 2 veri, adică peste tot 14 săptămâni. În anul acesta cursul începe în 1 Iulie n. și ține până în 17 August. La acest curs pot lua parte învățătorii și învățătoarele. Întru cât vor permite împrejurările vor fi admisi și meseriași și femei, cari doresc să se perfecționeze în desen.

Cursul e gratuit. Frecvența, cari, nu își au locuința în Sibiu, pot reflecta la cuartir gratuit și eventual și la oarecare ajutor în bani. Acest ajutor însă se va da numai după absolvirea cursului. — După încheierea cursului în a. 1908 frecvența vor da un examen de capacitate înaintea unei comisii compuse, — pe lângă directorul școlii de meserii orașenești din Sibiu și cei 2 profesori conducători — din directorul suprem al instrucțiunii pentru meserii al statului și un specialist delegat de ministru. Cei cari vor presta examenul cu succes capătă un testimoniu pe baza căruia sunt îndreptățiți a propune desenul în școalele de meserii.

Deoarece desenul trebuie predat și în școalele populare, e de dorit ca să ia parte și dintre învățătorii noștri cât mai mulți. Cu deosebire e de interes acest curs pentru învățătorii dela orașe și din comune mai mari în cari se află și un număr oarecare de meseriași. În orașe și în comune cu un număr anumit de meseriași se organizează pretutindenea școale de meserii pentru ucenici. În aceste școale desenul ocupă loc foarte însemnat. Prin urmare aceia dintre învățători cari au calificarea recerută câștigată pe o cale relativ scurtă și ușoară, se pot aplica la predarea desenului în școalele de meserii din orașul sau comuna lor. Astfel își crează un venit lateral destul de însemnat.

A da învățătorilor posibilitatea să se califice pentru predarea sistematică a desenului este de mare interes și pentru comună și cu deosebire pentru acelea din cari mulți copii doresc să intre la vreo meserie la oraș. Deoarece este știut, că dintre învățăceii de meserii, cari în vremea cât au mers la școală în sat, s'au împărțit de o instrucțiune bună și temeinică în desen izbutesc să-și ajungă scopul mult mai ușor și se ferește mai curând și mai bine ca alții. De aceia comunele bisericesti și politice cari dispun de mijloace în interesul lor propriu, ar face bine să vie în ajutor acelor dintre învățătorii lor, cari sunt aplicați să cerceteze cursul de desen din Sibiu. O jertfă relativ mică de 100—150 cor, date învățătorului pentru întreținere în timpul duratei cursului ar fi cu folos mare pentru comuna respectivă.

Recomandăm deci cu toată căldura învățătorilor noștri și comunelor cursul de desen despre care e vorba.

Înștiințări pentru primire sunt de făcut la dl. Martin Schuster directorul școlii de meserii orașenești din Sibiu (Nagy-Szeben, Saggasse 29.) în timpul cel mai scurt. Informații mai de aproape se pot cere și dela dl. T. Popovici prof. la seminarul din Sibiu.

Din Cluj ni se scriu următoarele: Cred, că n'ar fi rău, dacă publicul, care dorește, să ia parte la Concertul universitarilor români, ar veni la Cluj, — bărați o parte, — cu o zi înainte de Concert, adică în 2 Martie. În cazul acesta am aranja o sară de cunoștință în restaurantul „Thalia” (casele domnului Dr. A. Vaida), pentruca oaspeții acestui concert să se poată simți cât mai bine și mai mulțumitor în mijlocul studenților. Aranjarea acestei sări de cunoștință nu va fi împreună cu cheltuieli, ci va fi din contră o întrunire plăcută și veselă, unde fiecare se va simți bine.

Rugăm deci publicul românesc, dornic de a veni în atingere cu tinerimea noastră, să binevoiască a da ascultare acestei comunicări și să ne răspundă cu venirea Sa la Cluj — de se poate deja din 2 Martie (Sâmbătă). Cluj 22 Februarie 1907. Voicu Nișescu președ. comit. aranjator. N. B. Executarea programului de Concert se începe precis la 8 oare seara (Duminică).

Pentru iubiiți răposăți. Neconsolabilul paroh Ioan Neagoș din Râpa-Răpeș dăruiește întru vecinica odihnă a soției sale de pie memorie, Victoria n. Sava, fondului „Masa învățăcelilor meseriași, întemeiată de Reuniunea sodalilor rom. din Sibiu”, suma de 10 cor.

Impedecarea emigrării. Ministrul de interne va aduce în curând un proiect de lege, care va împedeca emigrarea. Proiectul e aproape gata. Totodată va regula de nou poliția dela hotară precum și afacerea pașapoartelor. Va reînființa adică secțiunea de pașapoarte în ministerul de interne, pentru ca estradarea de pașapoarte să fie mai anevoioasă. Aceste proiecte se vor supune întâiu aprecierii unei anchete.

Tulburările studentești din Lemberg. Cei 80 studenți ruteni dela universitatea din Lemberg, cari au fost de 3 săptămâni deținuți pentru tulburările înscenate la universitatea de acolo ear de 3 zile au respins hrana pentru a protesta contra nelegalei lor închideri, au fost puși în libertate, după-ce s'a depus cațiunea cerută de 30.000 coroane.

Nafragiul vaporului „Imperatrix”. Se vestește din Triest, că vaporul de persoane a companiei austriece Llyod „Imperatrix,” a plecat în ziua de 19 Februarie din Triest pentru a merge la Bombay. În dreptul insulei Creta a ajuns pe nisip și s'a scufundat. Vasul „Imperatrix” avea pe bord 120 oameni din echipagi și 20 pasageri.

Lupta culturală în Franca. Știrile mai nouă din Franca confirmă faptul, că între ministrul de instrucțiune Briand și episcopi nu se va putea ajunge la nici o înțelegere, fiindcă papa a impus episcopilor să ceară înlăturarea clauzei: că membrii congregațiilor desființate nu vor putea fi trimiși ca preoți.

O nefericire pe ghița Dunării. Din Sofia vine știrea că lângă satul bulgar Zimnicea, care zace la malul Dunării, s'a întâmplat o mare nenorocire. O comisiune care constă din juzii Andreff și Alexeff, apoi încă din advocații Miroseff și Iakoff, au voit să treacă Dunărea înghețată cu piciorul. Dar rupându-se ghița, toți patru au dispărut sup ghiță. Cadavrele încă nu s'au găsit.

Și Italia contra religiei. Opoziția din parlamentul italian va prezenta în curând dietei un proiect de lege din inițiativa parlamentară, în care se va cere ștergerea religiunii din școale. Proiectul va fi spriginit și de ministrul de culte. Ar fi fost mirare să nu aibă Franca imitatori!

Un furt îndrăzneț. E de necredut, cu câtă cutezanță s'a comis în zilele acestea o hoție în Varșovia. O bandă de 25 bărbați a intrat ziua la amiază în poștă. Pe un funcționar l-a omcrat, ear 3 soldați și alți trei funcționari au fost grav răniți. Și din public a fost omcrat un om, ear patru grav răniți. Din cassa poștei s'a furat o sumă de 11.000 ruble. Numărul celor răniți se urcă la 15 înși.

Libertate de presă în Croația. Banul Croației, contele Pejacsevici, fiind primit în audiență la M. Sa a cerut aprobarea prealabilă pentru mai multe proiecte de lege, între cari se zice că ar fi și noua lege a presei, care sistează cenzura.

Emigrarea în săptămâna trecută. În săptămâna trecută au emigrat din Ungaria la America 3393 persoane și anume: 718 Maghiari, 1659 Slovaci 338 Germani, 454 Croați și 224 Români. Așa spun datele oficiale.

Greva polițiștilor din Dobrița. Polițiștii din Dobrița au înaintat magistratului orașanesc de acolo un memorandum, în care cer urcarea lefii, căci altcum se vor pune în grevă. Căpitanul orașului i-a provocat să-și retragă memorandumul, amenințându-i că vor fi trași în cercetare disciplinară. Polițiștii de teamă și-au retras memorandumul, însă au intrat în rezistență pasivă. O parte din ei au cerut pensiu, alții s'au anunțat bolnavi. Magistratul nu e aplicat a le asculta cererile, din cauză că polițiștii au comis prin această delict disciplinar.

Viață socială.

Concert în Budapesta. „Tinerimea română din Budapesta” invită la concertul și serata etnografică pe care o aranjează sub patronajul Domnilor Dr. Alexandru Mocsonyi, Dr. Iosif Gall, George Pop de Băsești, George Szerb și Dr. Ioan Mihali, cu concursul Dnelor Lucia Cosma și Veturia Triteanu, al Domnișoarelor Valeria Papp, Virginia Gall și al domnilor Dr. Tiberiu Bredicianu, Vasile Drumar și Dr. Leonida Domide, în favorul societății „Petrui Maior”, Sâmbătă în 9 Martie st. n. 1907. în sala dela „Hotel Royal”. Prețul de intrare: De persoană 10 coroane, de familie 20 coroane. Inceputul precis la 8 ore seara. Contribuiri benevole se primesc cu mulțumită, la adresa dlui Dr. Teofil Tanco, Jozsef-körut 78, și se vor publica. Costumul național e bine văzut. După serată urmează dans.

Cărți și reviste.

„Cartea de Aur” vol. IV. A apărut vol. IV din „Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară”, de Teodor V. Păcășian. În volumul acesta sunt publicate vorbirile deputaților români rostite în dieta țării în sesiunea parlamentară din anii 1865—68, și e dată în întregime, după notele stenografice, discuția asupra legii de naționalități, votată la finea acestei sesiuni. La finea volumului e dată apoi și lista abonaților. Volumul are 864 pagini, formatul celorlalte volume, și costă 10 cor. exemp. broșat, 12 coroane cel legat. Cu același preț se dau și celelalte volume anterioare. Comandate toate volumele deodată, se acordă, la cerere, înlesnire de plată, care se poate face în rate lunare. A se adresa autorului publicațiunii, în Sibiu, (Nagy-szeben).

Oficială.

Conzistorul așteaptă cât mai curând trimiterea:

1. A premiilor de asigurare, ca să nu se primejduiască averea bisericii prin neplătirea la timp a premiilor, cum s'a întâmplat și anul trecut cu o comună.
2. A taxelor la fondul de penziuni atât dela comune cât și dela membri.
3. A colectei pentru catedrală, a acelor comune, cari încă n'au asertat-o. Observăm aici, că în monografia bisericii catedrale se va publica și colecta întreagă; deci e de dorit, ca să nu obvină acolo unele comune ca restante în o afacere atât de însemnată.

Parohii să facă imediat pașii de lipsă pentru trimiterea acestor sume.

Teatru.

Mercuri: Husarenlieber, comedie.
Joi: Bunter Abend.

UN REMEDIU

care numai în trecere excită e tot așa de nefolositor, ca și biciuitul unui cal obosit. E cu totul altceva dacă folosim un remediu cum e „Emulsion” ul lui Scott, care constă din cel mai bun oleu de pește amestecat cu var și natron-hypophosphit și care înviorază îndată întreg corpul și-l întărește așa că în timp scurt devine omul sănătos și robust. Ca mijloc de întărire pentru copii debili sau reconvalescenți, numai „Emulsion”-ul lui Scott se poate întrebuința. „Scott” are o putere vindecătoare neasemănat mai mare ca oleul simplu de pește.

Pescarul cu batogul cel mare este dovada pentru adevărata procedură a lui Scott.

Trimțându-se 75 fleri în scrisori postale, și amintind de jurnalul acesta se trimit sticle de probă franco de cătră:

Dr. EMIL BUDAI „Stadtapotheke” BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale: cor. 2.50.
Se capătă în toate farmaciile.

Nr. 633—1906

[43] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinului konzistorial din 19 Decembrie 1906, Nr. 12,417 Bis, se publică concurs pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Jabești cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român”, pe lângă emulamentele fasonate în coala B, despre ajutorul dela stat.

Petenții vor așterne suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, subscribui oficiu, observând, că în Duminecele resp. sărbătorile ce cad în termenul deschis, suplicanții, cu prealabila încunoaștințare a oficiului protopresbiterial, se pot prezenta odată în comună spre a cânta și predica în sf. biserică. Oficiul protopresbiterial gr. or. Reghin. Reghin, 3 Ianuarie 1907.

In conțelegere cu comitetul parohial.

Galaction Șagău
protopresbiter.

Nr. 2—1907.

[46] 3—3

Concurs.

Pe baza rezoluției Preveratului Konzistor din 2 Ianuarie 1907, Nr. 12,664/1906 B., se publică concurs pentru postul de capelan lângă bolnăviciușul paroh în parohia de clasa a III-a Nucșoara din protopresbiteratul Hațeg, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele parohiei.

Concurenții să-și trimită cererile cu documentele prescise în termenul indicat la subsemnatul oficiu protopresbiterial și să se prezenteze într-o Duminică sau sărbătoare acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 6 Februarie 1907.

In conțelegere cu comitetul parohial.
Oficiul protopresbiterial gr. or. al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

[45] 3—3

Publicare de licitație.

Comuna bisericească Petrișeni (tractul Abrud) dorește repararea și acoperirea turnului bisericii cu tinichea, și aceasta o face pe calea licitației publice, ce se va ține la Marti în 24 Aprilie (7 Maiu) 1907, la 10 ore a. m. în localul școlii.

Prețul de strigare conform planului și preliminarului de spese aprobat de Preaven. Konzistor arhidiecezan sub Nr. 3693/1906 Ep. este de 832 cor. 51 fil.

Licitanții au a depune un vadiu de 5% și o declarație că cunosc condițiile de licitare. Oferte închise se primesc înainte de licitație provăzute cu vadiul de mai sus și declarația menționată.

Planul și preliminarul de spese stau la dispoziția întreprinzătorilor precum și alte informațiuni dela oficiul parohial.

Oficiul parohial gr. or.

Petrișeni, la 5/18 Februarie 1907.

Pentru comitetul parohial:

I. Moldovan
prezident.

Vasiliu Popa
notar.

36 sz. 1907 végrh.

[49] 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszébeni kir. törvényszéknek 1906. évi 8677 számú végzése következtében Dr. Lemény Livius ügyvéd által képviselt Ittu János javára, Sitea Péter és tsai ellen, 126 K. s. jár. erejéig 1907. évi Január hó 10 n. foganatosított kielégítési végrehajtás után le- és felülfoglalt és 1000 K. becsült következő ingóságok, u. m.: Huder Jánosnál: 2 db. tulok, Sitea Petrunál: 2 db. tulok, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a vizaknai kir. járás-bíró 1906. évi V. 291/2 számú végzése folytán 126 K. tőkekövetelés, ennek 1905. évi Május hó 15 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 93 K. 98 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Sorostélyközségében alperesek lakásán leendő megtartására 1907. évi Mártius hó 4-ik napjának déle 6-ótti 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX.-cz. 107. és 103. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárón alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vizaknán 1907. évi Február hó 16 napján.

Dózsa Sámuel
kir. bír. végrehajtó.

La Librăria arhidiecezană din Sibiu (Nagyszeben)

afă aplicare imediată
o calfa

care pe lângă limba română să cunoască și limba maghiară și germană, preferiți vor fi aceia cari cunosc afacerile de librărie

Tot aici se primește și un **practiceant** cu cel puțin 2 clase gimnaziale sau reale.

Publicațiune.

Urcându-se în continuu prețul materialului brut, subscripții sunt siliți a aduce la cunoștință onoratu-lui public, că de azi încolo și prețurile lucrărilor de lăcătușerie vor trebui în proporție urcate.

Totdeauna subscripții își iau voe a observă, că la acele zidiri nouă și adaptări, la cari ferecăturile ușilor și ferestrelor vor fi executate de măsari, sau de lăcătuși neconcesionați, nu vor întreprinde nici un lucru ce se ține de branșa lor.

Se mai aduce la cunoștință, că pentru conturile trimise, la caz că nu sunt achitate prompt, vom compută fiecare câte 6% și anume începând după 30 de zile dela datul contului.

[48] 1—3

Sibiu, în 21 Februarie 1907.

„Cu deosebită stimă:

Măestrii lăcătuși din Sibiu.

Nu numai cetit

dar și probat trebuie
săpunul din lapte de crin
— **Steckenpferd** —

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E (mai nainte săpun din lapte de crin al lui Bergmann, marca 2 băieși), dacă dorește oarecine să aibă teint alb și liber de pistrii, cum și o colorare delicată a feții.

Se află de vânzare cu 80 fil. în Sibiu la farmacia „la urs” (piața mică), farmacia E. Rummel, str. turnului, C. Müller, piața mare, drogeria Carl Morscher, str. cîsnădiei, I. B. Misselbacher sen., piața mare, G. Meltzer str. cîsnădiei și gusteriții, piața mică prima fabrică transilv. de luminări de stearin (str. cîsnădiei), 82 46—52 Carol Arz (str. cîsnădiei), cum și în Sighișoara la farmacistul W. Lingner, I. B. Misselbacher.

Biblioteca

„Renninei române de agricultură din comit. Sibiu”.

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

- Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K—24
- ” 2. Trifoiul, de Eugen Brote ”—24
- ” 3. Prăsirea pomilor, de D. Comșa ”—24
- ” 4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean ”—80
- ” 5. Însotirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote ” 1-60
- ” 6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu ”—70
- ” 7. Statutele tovarășilor agricole ”—
- ” 8. Statutele însotirilor de credit (Raiffeisen) ”—
- ” 9. Povețe pentru stăpîirea gîndacilor de Maiu ”—10
- ” 10. Darea pe vinuri și favorurile (Inlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vii ”—
- ” 11. Povețe pentru apărarea împotriva gîndacilor, cari sfredelesc mugurii ”—10
- ” 12. Scurtă povățuire la stăpîirea șoarecilor de câmp ”—10
- ” 13. Cum să îmblățim orzul de bere ”—18

„BRADETUL”,
institut de credit și economii, societate pe acții în Orlat.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Brădetul”, societate pe acții se invită conform §-lui 19 din statutele societății la a

XIII-a adunare generală ordinară

care se va ține în Orlat, la 21 Martie st. n. 1907, la 12 ore înainte de amiază, în localitatea institutului, pe lângă următorul

Program:

1. Raportul Direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1906 și propunerile acesteia.
2. Raportul comitetului de supraveghiere și propunerile acestuia.
3. Decisiune asupra compturilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Statorirea marcelor de prezență la membrii din Direcțiune și la cei din comitetul de supraveghiere pe anul 1907.
5. Statorirea salarelor oficialilor pe anul 1907.
6. Alegerea membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere.
7. Exmiterea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal al acestei adunări generale.
8. Eventuale propuneri în marginile statulelor.

Domnii acționari, cari în sumă §§-lor 20 și 21 din statutele societății, doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiați, sunt poftiți a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență, la cassa institutului, cel mult până la 21 Martie n. 1907, înainte de deschiderea adunării.

Orlat, la 23 Februarie 1907.

[50] 1—1

Direcțiunea.

Active		Contul Bilanțului pro 1907.		Pasive	
		K f			
Cassa în numărar	5,344.13	Capital de acțiuni	25,000.—		
Exempt	103,502.—	Depuneri spre fructificare	385,021.91		
Imprumuturi pe obligațiuni:		Fond de rezervă	30,754.31		
a) obligațiuni cu cavenți	116,078.—	Fond de binefaceri	3,450.61		
b) obligațiuni pe ipotecă	102,233.—	Fond de penziune	2,210.94		
Imprumuturi de cont curent	39,000.—	Interese tranzitoare	4,046.93		
Depuneri proprii	85,460.66	Dividendă neridicată	36.—		
Diverși debitori	210.30	Diverși creditori	907.09		
Mobi iar	617.—	Profit curat	9,455.61		
10% amortizare	61.70				
Casa institutului după amortizare	8,500.—				
	460,883.39				

Eșite		Contul Profit și Perderi pro 1906.		Intrate	
		K f			
Interese la depuneri spre fructifi.	17,958.97	Diverse interese:			
Spese administrative:		a) după împrumuturi pe obli-			
a) spese de cancelarie	1,903.59	g. uni și cambii	26,877.28		
b) contribuție directă	451.39	b) după împr. de cont-curent	1,813.58		
c) darea comitență și camera	250.95	c) după depunerile proprii	4,466.77		
d) arunc comunal	795.89	Interese de întârziere	1,101.24		
e) darea după int. depunerilor	1,795.90	Provizioane	322.99		
Salare	2,400.—	Competință	1,200.14		
Marce de prezență	1,018.—	Chirie	330.—		
Amortizare din mobilier	61.70				
Profit curat	9,455.61				
	36,992.—				

Orlat, 31 Decembrie 1906

Dr. G. Prunaș m. p. **Ioan Manta m. p.** **Dion. Aaron m. p.** **L. Pesamosca m. p.**
prezident. vice-prezident. cassar. contabil.

Valeriu Popoviciu m. p. **A. Dregan m. p.** **Dion. P. Decei m. p.**
membru în direcțiune. membru în direcțiune. secretar-controlor.

revizor expert al delegațiunii băncilor române asociate.

Subsemnatul comitet de supraveghiere am examinat Bilanțul prezent precum și contul Profitului și al Perderilor și examinându-l cu registrele principale și auxiliare, le-am aflat în deplină consonanță cu acestea și corect.

Orlat, 21 Februarie 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ioan Stroia m. p., prez. **Ioan Ivan m. p.** **Aurel Decei m. p.**

Prin Librăria arhidiecezană din Sibiu
se pot procura icoane cu

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărimea 56/68 cm, simple 21 coroane,
fine 27.40 cor., foarte fine 39.20 cor.

Mărimea 63/79 cm, simple 27.40 cor.,
fine 39.20 cor., foarte fine 48.40 cor.

Mărimea 74/100 cm, simple 39.20 cor.,
fine 48.40 cor., foarte fine 70 cor.

Mărimea 82/120 cm, simple 48.40 cor.,
fine 70 cor., foarte fine 98 cor.

Mărimea 110/140 cm, simple 67.20 cor.,
fine 89.60 cor., foarte fine 117.60 cor.

Efectuirea se poate face în 25 zile.

Gata se află pictate pe mătăsă: mărimea
72/114 cm 128.80 cor.; 72/100 cm 90 cor.;
55/68 cm 50 cor.; pe jumătate mătăsă 72/100
cm 86 cor.; pe pânză 82/110 cm 80 coroane.